Veiligheidsregio
Drenthe

De leden van de Drentse gemeenteraden

Postbus 402
9400 AK Assen
0592-324660
info@vrd.nl
www.vrd.nl

ons kenmerk	uw kenmerk	datum
U220664		14 april 2022
inlichtingen bij	telefoonnummer	email
Suzanne Roijakkers	06-11453744	suzanne.roijakkers@vrd.nl

onderwerp
Ontwerpbegroting 2023 Veiligheidsregio Drenthe

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 4 april heeft het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Drenthe (VRD) de ontwerpbegroting 2023 vastgesteld, inclusief een inhoudelijke versterking van de VRD en de daarbij behorende noodzakelijke uitzetting van kosten. Dit leggen wij nu aan u voor ter zienswijze. In deze brief leest u hier meer over.

Opzet begroting
In deze begroting delen we onze plannen voor volgend jaar. Hiermee willen we een bijdrage leveren aan een veilig Drenthe. De voorliggende begroting is opgebouwd aan de hand van onze vijf rollen en beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen en benoemt niet zozeer de 'dagelijkse' werkzaamheden.

Ontwikkelingen
Ontwikkelingen in de samenleving volgen elkaar steeds sneller op en hebben ook steeds vaker een groot effect op de taakuitvoering van de VRD. Kenmerkend is dat deze thema's daarnaast vaak ook impact hebben op de eigen bedrijfsvoering. Deze autonome ontwikkelingen in de samenleving raken de VRD dus intern en extern en kunnen dan ook niet los van elkaar gezien worden. Dit zijn de volgende thema's:

- Klimaatadaptatie, duurzaamheid en energietransitie.
- Vitale processen: technologische kansen en -bedreigingen.
- Invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).
- Veranderd vakmanschap en arbeidsmarktontwikkelingen (schaarste)
- Na de langdurige covid-19 crisis op dit moment de effecten van de Oekraïne oorlog

Als onderdeel van de samenleving nemen wij op deze thema's onze verantwoordelijkheid en dragen bij aan oplossingen. Voor het eerst vindt u in deze begroting dan ook een aparte toelichting op onze inspanningen op deze grotere vraagstukken.

Crisisorganisatie
De crisisorganisatie wordt in 2022 aangepast om in te kunnen spelen op de eisen van deze tijd. Dit zal in 2023 extra aandacht vragen om de invoering tot een succes te maken. Het resultaat is een flexibele en wendbare crisisorganisatie die is voorbereid op zowel gekende als ongekende crises, waarbij de opschaling afhangt van de crisis die zich op dat moment voordoet en de behoefte van de betrokken gemeente aan ondersteuning. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat samenwerking binnen Drenthe tijdens crisis, niet kan zonder een goed functionerende VRD.

Brandweerzorg
In 2023 is ook de invulling naar een ander, toekomstbestendig systeem voor brandweerzorg nog steeds actueel. Het Programma Brandweerzorg is nodig om over een periode van 5-10 jaar te komen tot moderne brandweerzorg, waarbij vrijwilligheid de basis blijft waarop de brandweer in Drenthe opereert.

Versterking VRD
Een inhoudelijke versterking op een aantal onderwerpen is cruciaal om als veiligheidsregio voldoende geëquipeerd te zijn om zo de taken voor de gemeenten goed te kunnen blijven uitvoeren. Op diverse beleidsterreinen binnen onze organisatie lopen we tegen de grenzen aan van wat mogelijk is binnen de kaders die er tot nu lagen.

Voor de volgende onderwerpen is daarom op korte termijn actie noodzakelijk:

- Crisisbeheersing een kennis- en capaciteitsimpuls geven;
- Brandweerzorg: investering in voldoende brandweervrijwilligers;
- Informatievoorziening en -veiligheid: data en informatie als cruciale componenten;
- Verbeterplan informatieveiligheid & privacy;
- Risicobeheersing als expertisepartner op fysieke veiligheid.

Deze onderwerpen lichten we inhoudelijk verder toe.

Crisisbeheersing een kennis- en capaciteitsimpuls geven

Huidige kennis- en kwaliteitsniveau is ontoereikend voor de toekomst
In de huidige, snel veranderende wereld lukt het team crisisbeheersing niet langer om alle ontwikkelingen bij te benen. Hierdoor loopt de kwaliteit van crisisbeheersing in Drenthe achteruit. Stilstand is immers achteruitgang. Zeker in deze wereld waarin we van de ene in de andere crisis belanden. Een goed functionerend team crisisbeheersing bij de VRD kan de gemeenten ondersteunen in de voorbereiding en bij de uitvoering. Uitbreiding van kennis op regionaal niveau bespaard investering op gemeentelijk niveau.

Dit ligt enerzijds aan de snelle ontwikkeling van nieuwe kennisdossiers: de kennispositie van team crisisbeheersing moet worden versterkt om op die nieuwe ontwikkelingen een goede faciliterende rol te vervullen. Dit vraagt een intern kennisniveau dat momenteel onvoldoende aanwezig is voor de nabije toekomst.
Anderzijds heeft crisisbeheersing te maken met de steeds meer veranderende aard van crises. Van voornamelijk flitscrises heeft de afgelopen jaren een verschuiving plaatsgevonden naar langdurige crises. Een langdurige crisis vraagt een compleet andere inzet van de crisisorganisatie. Dit vereist niet alleen nieuwe kennis, maar veelal ook andere, nieuwe netwerkpartners.

Kans op verschraling crisisbeheersing door kosten te dekken binnen huidige begroting
De noodzakelijke investeringen op crisisbeheersing worden zoveel mogelijk gezocht binnen de huidige begroting van de VRD. Daarnaast levert een bredere samenwerking met GGD Drenthe, onder andere ten aanzien van de GHOR, mogelijk kansen. Door op deze manier vorm te geven aan de benodigde kennis- en kwaliteitsimpuls voor crisisbeheersing bestaat de kans dat de impuls onvoldoende is. Er ontstaat dan een verschraling van crisisbeheersing die tot gevolg heeft dat crisisbeheersing – en daarmee ook de crisisorganisatie – minder goed zijn toegerust op hun taken.

Brandweerzorg: investering in voldoende brandweervrijwilligers

Het aantal beschikbare en vakbekwame brandweervrijwilligers neemt af, paraatheid onder druk
Het snellere verloop onder Drentse brandweervrijwilligers wordt steeds meer zichtbaar. Door het relatief oude vrijwilligersbestand van de Drentse brandweer, nemen ook steeds vaker ervaren brandweermensen met specialistische en schaarse functies zoals bevelvoerder en brandweerchauffeur afscheid.
Het gevolg is dat er steeds minder vakbekwame brandweermensen beschikbaar zijn. Wanneer het niet lukt om voldoende brandweermensen op te leiden, leidt dit uiteindelijk tot onderbezetting op de brandweerposten. En dus tot paraatheidsproblemen, waardoor de opkomsttijden onder druk komen te staan. Door het snellere verloop stijgt de behoefte aan het opleiden van vrijwilligers.

Bereidwilligheid van werkgevers vrijwilligers is essentieel
Als logisch gevolg van het stijgend aantal opleidingen, zien we ook een stijging in het gebruik van de compensatieregeling voor werkgevers bij de bevelvoerdersopleiding. Deze regeling is noodzakelijk om werkgevers tegemoet te komen om hun personeel in te zetten voor de brandweer. Er is immers een grote druk op de arbeidsmarkt.

Stijging externe opleidingskosten door aangescherpte kwaliteitseisen
Brandweeropleidingen zijn gebonden aan landelijke kwaliteitscriteria en onder andere door aangescherpte kwaliteitseisen zijn de opleidingskosten forser gestegen dan de normale loon- en prijscompensatie. De afgelopen jaren zijn de opleidingskosten gestegen met 10 tot 25 %, afhankelijk van de opleiding. Deze uitzetting vangen we niet langer op binnen de eigen begroting.

Informatievoorziening en – veiligheid: data en informatie als cruciale componenten

Voor primaire processen en bedrijfsvoering zijn data en informatie essentieel
De VRD ontwikkelt zich naar een meer proactieve kennispartner waarbij het gebruik van data en informatie een cruciale rol speelt. Alleen door gebruik te maken van data-gedreven en informatiegestuurd werken is de VRD in staat om de doelstellingen van haar primaire processen en bedrijfsvoering te realiseren en uitvoering te geven aan een aantal grotere beleidsontwikkelingen.
Er is een tekort aan personeel op dit onderwerp op de arbeidsmarkt. Als we er nu niet op investeren op het gebied datavoorziening en informatiemanagement, missen we de kennis en lopen we over een aantal jaren enorm achter.

Noodzakelijk voor kwalitatieve en betaalbare brandweerzorg
Er is nauwe samenhang tussen de noodzaak om meer gebruik te maken van data en informatie en de transitie waar Brandweer Drenthe zich momenteel in bevindt: de brandweer in Drenthe is in ontwikkeling van gelijke naar gelijkwaardige brandweerzorg om ook in de toekomst kwalitatieve en betaalbare brandweerzorg te kunnen leveren. Om tot gelijkwaardige brandweerzorg te komen is informatiegestuurd werken essentieel: het wordt ingezet om bijvoorbeeld paraatheid te monitoren, dynamisch te alarmeren, uitrukkende eenheden op het juiste moment te voorzien van operationele informatie en te adviseren op afstand. Bovendien helpt informatiegestuurd werken om beter inzicht te krijgen in oorzaken van incidenten, waardoor beter preventief opgetreden kan worden.

Noodzakelijk voor flexibele crisisorganisatie en ongekende crisis
Ook voor de primaire processen van crisisbeheersing is informatiegestuurd en data-gedreven werken noodzakelijk. De crisisorganisatie ontwikkelt zich door naar een flexibeler organisatie met doelstellingen als 'opschalen op maat' en 'faciliteren van de ongekende crisis'. Om zicht te houden op ontwikkelingen in de samenleving die kunnen leiden tot onrust in de maatschappij met mogelijke (ongekende) crises tot gevolg, is het verzamelen en analyseren van data noodzakelijk. Door middel van een multidisciplinair veiligheidsbeeld bereiden crisispartners zich informatiegestuurd voor op de actuele mogelijkheid van een komende crisis. Informatie hiervoor wordt verzameld door het informatieknooppunt, zoals we dat kennen vanuit de COVID-19 crisis en wat ook nu weer actief is voor de vluchtelingenopvang Oekraïners. Op basis van die informatie kunnen bestuurders gevraagd en ongevraagd geattendeerd en geadviseerd worden om tijdige inzet te waarborgen.

Risicobeheersing als expertisepartner op fysieke veiligheid

Investeren op kennis en kwaliteit in een snel veranderende omgeving
De energietransitie maakt het noodzakelijk om in snel tempo als expertisepartner op het gebied van veiligheid en risico's mee te ontwikkelen. Nieuwe innovatieve oplossingen leiden tot nieuwe veiligheidsrisico's en deze ontwikkelingen gaan zo snel dat er al volop toepassingen zijn waar de brandweer mee te maken krijgt, terwijl wetgeving nog niet voorhanden is. Om goed te kunnen adviseren over veiligheidsaspecten én om goed incidenten te kunnen bestrijden is het van belang om het tempo van de energietransitie te volgen. Alleen met voldoende kennis en expertise over zonneparken, elektrische voertuigen, windturbines, thuisaccu's en waterstofontwikkelingen, etc. kan de brandweer haar taak voldoende blijven uitvoeren.

Verbeterplan informatieveiligheid & privacy

Veiligheidsregio Drenthe en de GGD Drenthe kiezen voor een gezamenlijke invulling van de informatievoorziening binnen de beide organisaties. VRD en GGD delen expertise, infrastructuur en andere middelen om een goede informatievoorziening mogelijk te maken. Het algemeen bestuur van de VRD heeft op 23 maart 2022 een verbeterplan veiligheid informatievoorziening en privacy vastgesteld. Aangezien de uitvoering van de maatregelen uit dit verbeterplan urgent is, is de start van de werkzaamheden voorzien in 2022.

Om de uitvoering van het verbeterplan mogelijk te maken is het noodzakelijk de lopende begroting van de VRD tussentijds aan te passen en de bijdrage van de deelnemende gemeenten te verhogen. Via een afzonderlijk verzoek wordt uw gemeente hierover een zienswijze gevraagd, die zal worden betrokken bij de definitieve besluitvorming van het algemeen bestuur over de voorgestelde begrotingswijziging op dit punt.

Voor de volledigheid hebben wij de financiële consequenties vanaf 2023 van het bestuursvoorstel verbeterplan veiligheid informatievoorziening en privacy meegenomen in de begroting 2023.

Financiële consequenties

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de begroting 2023 van de VRD samengevat. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen de ontwikkelingen die leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage, en ontwikkelingen die, als gevolg van de discussie in het bestuur, opgevangen worden binnen de bestaande begroting van de VRD aangevuld met het rekeningsresultaat 2021.
Vanuit de afspraak gemaakt vanuit de VDG-notitie "Samen werken voor Drenthe" vindt de indexatie plaats op lonen en prijzen. Voor 2023 is dat een bedrag van €625.000,-. De meerjarige afspraak voor bijstelling van de kapitaalslasten komen daar nog bij. Volgens afspraak vervalt een bedrag voor innovatie van €300.000,-.

Het bestuur van de VRD is zich zeer bewust van de financiële situatie van de gemeenten in Drenthe en de dilemma's die dit geeft om extra budget vrij te maken voor nieuwe investeringen in de verschillende beleidsterreinen. Het bestuur van de VRD vindt echter ook dat ook dat investeren in de VRD noodzakelijk is, om de VRD aan te blijven passen aan het steeds grotere beroep dat wij in Drenthe op de VRD doen. Zowel de coronacrisis als de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne maken goed duidelijk dat een adequate crisisbeheersing- en ondersteuning in Drenthe zeer noodzakelijk is. In de afgelopen jaren is de VRD er in geslaagd dit op te vangen binnen bestaande financiële mogelijkheden, maar de grens is bereikt om alle ontwikkelingen op deze manier op te lossen. Opvangen van alle noodzakelijke ontwikkelingen binnen de bestaande financiële kaders zal onvermijdelijk gepaard gaan met ontoelaatbaar kwaliteitsverlies of het schrappen van bestaande basistaken.

De voorgestelde versterking en ontwikkeling van de VRD is bestuurlijk dan ook zorgvuldig afgewogen tegen de bestaande financiële mogelijkheden van de VRD. Daarbij is gekeken naar de mogelijkheden van bestaande budgetten, het aanpassen van de kwaliteit van dienstverlening, is het positieve rekeningsresultaat 2021 gereserveerd en is nadrukkelijk ingezet op synergievoordelen die de samenwerking met de GGD biedt.

Op grond van deze afweging is een bijstelling in de opzet gemaakt, waarbij een aanzienlijk deel van de kosten voor de versterking van de VRD binnen de bestaande middelen zullen worden opgevangen. In de tweede kolom in de tabel hieronder ziet u wat de bijstelling is op de oorspronkelijke noodzakelijk geachte financiele inspanning.

Al met al ligt er nu een gebalanceerd voorstel tussen noodzakelijke investering in de VRD en een verzoek om aanvullende middelen in de vorm van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

	Dekking binnen bestaande begroting VRD/rekeningsresultaat 2021	**Verhoging gemeentelijke bijdrage (structureel)**
Reguliere aanpassingen: - Loon- en prijscompensatie - Compensatie kapitaallasten - Beëindigen bijdrage ontwikkelgelden		€ 625.000,- 60.000.- -/- 300.000,-
Kennis- en capaciteitsimpuls crisisbeheersing	€ 400.000,- incidenteel	
Voldoende gekwalificeerde brandweervrijwilligers	€ 100.000,- structureel	€ 245.000,-
Data en informatie zijn cruciale componenten	€ 225.000,- incidenteel	€ 180.000,-
Expertisepartner op fysieke veiligheid	€ 225.000,- incidenteel € 20.000,- structureel	€ 80.000,-
Verbeterplan informatieveiligheid (structurele doorwerking begrotingswijziging 2022)		€ 160.000,-
Totaal gevraagde bedrag t.b.v. begroting 2023		**€ 1.050.000**

Algemene reserve naar 2,5% terugbrengen
Conform de VDG-notitie "Samen werken voor Drenthe" is besloten de algemene reserve van de VRD terug te brengen naar 2,5%, dit was maximaal 5 %
Een algemene reserve is toegestaan om ontwikkelingen in het loon- en prijspeil af te dekken, met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar. Het ongedekte deel van de risico's van de VRD zal door de gemeenten in hun eigen weerstandscapaciteit moeten worden verwerkt.
Het bedrag boven het door de VDG vastgestelde maximum van de algemene reserve, vloeit naar rato van de deelnemersbijdrage terug naar de deelnemers.

Uw zienswijze
U heeft als gemeenteraad de mogelijkheid een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2023.
Op 6 juli 2022 vindt hierover besluitvorming plaats door het algemeen bestuur van de VRD. Om dit goed voor te kunnen bereiden, vragen wij u uw zienswijze bij voorkeur vóór 8 juni, maar uiterlijk 19 juni aan ons kenbaar te maken.

Tot slot
Als bestuur van de VRD doen we een voorstel voor een begroting met een significante uitzetting in de bijdrage per gemeente, dat zijn we ons bewust. Wij zijn echter van mening dat dit noodzakelijke investeringen zijn om de kwaliteit van de dienstverlening op het gebied van brandweerzorg en crisisbeheersing op peil te houden. Wij zullen tijdens de zomermarkten die worden georganiseerd voor de gemeenschappelijke regelingen een nadere toelichting komen geven aan u over de opzet en inhoud van deze begroting.
Voor meer informatie of verdere afspraken kunt u contact opnemen met Suzanne Roijakkers, bestuurlijk adviseur.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur,

M.L.J. Out
voorzitter

F. Heerink
secretaris